

Kort over Canada
 © Dorthe Nors & Gyldendal, København 2018
 1. udgave, 2. oplag
 Omslagsdesign: Alette Bertelsen
 Illustration: Leanne Shapton: „Witch Hazel“ fra
The Native Trees of Canada, Drawn & Quarterly
 Bogen er sat med Minion Pro hos Bech Grafisk
 og trykt hos Livonia Print
 ISBN 978-87-02-26256-8
 Printed in Latvia 2018

Hygge er tidligere udkommet på *Longreads.com*, USA, august 2015,
 og i *Harper's Magazine*, USA, april 2016.

Ved Sydvest Station er tidligere udkommet på Novelleforlaget, DK,
 2008, og i *Tim House*, USA, juni 2016.

I en hochstand er udgivet i *The Dark Blue Winter Overcoat & Other
 Stories* (ed. Sjon og Ted Hodgkinson, Pushkin Press, 2017) og i
A Public Space, USA, 2018.

Kummefryseren er udgivet i *The New Yorker*, USA, maj 2015.

www.gyldendal.dk
 www.dorthenors.dk

I en hochstand	9
Solens hunde	17
Hygge	27
Ved Sydvest Station	35
Mellem filialerne	45
Festpladsen	53
Traktosefugle	61
Pershing Square	71
Kaprifolium	81
Ad små asfalterede stier	91
Inde i Sankt Paul	101
Kummefryseren	109
Manitoba	121
Wild Swims	129

VED SYDVEST STATION

Så er de klar. De har fået en raslebøsse, en pose med kræfflogo og to gader ved Sydvest Station, en andelsboligforening og nogle lejeboliger, og Kirsten ved ikke, hvad hun går ind til, bare at det bliver spændende at prøve at samle ind for Kræftens Bekæmpelse sådan et sted, mens Lina i stilhed forbereder sig på, at det bliver en smule akavet at stå der langt hjemmefra i sine hvide sneakers og rasle. Hun er også træt, og samtidig har hun hovedet fuld af ham og det, han sagde. Det gjorde ondt, og hun har været træt siden og kunne stå ret op og ned og sove. Men Kirsten er frisk, og Lina smiler til hende og siger, at hun også er frisk, og så går de i gang.

Ved den første opgang er der til at begynde med ingen, der svarer, selvom de trykker på alle knapper på dørtелефonen, men det må være ham på fjerde, der endelig

lukker dem ind, for han ender med at være den eneste i opgangen, der giver. Han giver tyve kroner, og så fniser de hele vejen ned, fordi det er de første penge, de har indsamlet nogensinde, men også fordi de er nervøse. På nogle af dørene kan man se, at folk er mærkelige. De sætter klistermærker med rottweilere, Bambi og Askepott omkring navneskiltet, der nogle gange er galvaniseret og andre steder sat op med malertape og skrevet med kuglepen. Der er også døre med blandede signaler, og de taler om, at man aldrig ved, hvad der venter én, når man banker på nogens dør. Det er rigtig nok, tænker Lina ved sig selv og vender det faktum, at Kirsten for eksempel ikke ved, at han har sagt det der til hende. Faktisk er der ingen, der ved, at han har sagt det der til hende; at hendes måde at elske på ikke kunne være ægte. Ingen elskede på den måde. Der var tale om en slags kompensation, havde han sagt, men hun vil ikke fortælle det til Kirsten. Hun er sikker på, at Kirstens reaktion vil gå lige efter bogen, og der er ikke noget værre end at være én, der går lige efter bogen, tænker Lina og siger ingenting, og så foreslår Kirsten, at de fra nu af ud fra dørpynten skal prøve at gætte på, hvilken type der mon vil åbne.

De gætter forkert næsten hver gang, men det er det, der er det sjove, også selvom nogle af de mennesker, der åbner, er mærkelige. De taler utydeligt, eller de åbner

kun iklædt nattøj, og mange virker irriterede. Et sted er manden, der åbner, sur over at blive vækket en søndag formiddag, og han lader det gå ud over dem ved at vrisse. Andre steder pusler det bag dørene. Folk hvisker, som om man ikke kan høre dem ude på reposen, men man kan høre alt. *Du skal ikke åbne. Jeg er træt af de der indsamlingsmennesker*, er der en kvinde, der siger bag døren et sted, og et andet sted kommer et barn ud og putter småpenge i boksen, mens mor og far ser på. De klapper og siger, at barnet er dygtigt, og folk er mærkelige, tænker Lina. Deres lejligheder lugter intime, og snavs er én ting. Det er mere, at deres rengøringsmidler virker som noget, man slet ikke vil vide om dem, og *goddag, vi kommer fra Kræftens Bekæmpelse, har du lyst til at støtte?*

Det er sådan, de griber det an. Men det passer jo ikke. Hverken hun eller Kirsten har noget med Kræftens Bekæmpelse at gøre, og personligt vil hun heller ikke have noget med dem at gøre. Det her handler om at få søndagen til at gå med en veninde, og siden de fandt på det med dørpynten i opgang to, har Lina også følt sig som en slags turist, og i øvrigt er det de gør vel også en form for tiggeri. Ringe på fremmede menneskers døre og afkræve dem kærlighed og respekt, tænker Lina, og i femte omgang er hun ved at gå i rette med en ung mand, der siger ud ad dørsprækken, at han ingen penge har, men er en stor beundrer af deres arbejde. Lina får lyst

til at sige til ham, at hun ikke gør nogen ting. *Faktisk gør jeg ikke andet end at forsøge at komme videre, efter at mit følelsesliv blev annulleret, så stik den, din røv-banan, din tabernar,* ville Lina sige, hvis hun ellers var typen, der sagde den slags. Det er hun ikke. Hun ved godt, at hun nærmere er typen, der påpeger, hvor klistrede gulvene ser ud i nogle af lejlighederne, og at det er ulækkert, også at folk på trods af al dørpynten ikke er mere blufærdige med deres liv, og der er også nogle steder, hvor der lugter af medicin og hund. Selvom folk ikke må holde hund i den slags lejligheder, og hvis de må, så burde de i hvert fald ikke måtte det, siger Lina til Kirsten, og Kirsten siger, at hun så en slags kamphund ind ad sprækken til den lejlighed på fjerde i den sjette opgang, hvor beboeren, en yngre kvinde, gav dem to hundrede kroner, fordi hun, som hun sagde, *selv havde haft det inde på livet.*

Og *velkommen i klubben*, tænker Lina og stikker raslebøssen over til Kirsten, fordi hun synes, den er begyndt at klæbe til fingrene. *Velkommen i klubben, siger jeg bare*, tænker Lina, men hun siger det ikke.

De går retningsbestemt fra opgang til opgang, eller Kirsten gør. Selv følger Lina efterhånden bare med, for hun er træt. Sådan er det for tiden. Det kan være forårslyset og de lange gåture, men det er mere, det han sagde. Den var ikke ægte, al den kærlighed. Det var bare noget, hun

havde fundet på for at få tiden, nej, livet til at gå, og hun havde siddet stille bagefter, og stilstanden havde virket lindrende. Men nu handlede det om at komme videre, og dagene blev ved og ved, og hun havde lyst til at sætte sig ned på kantstenen og lade Kirsten løbe op i opgang elleve og tolv. Det kan hun bare ikke tillade sig, men da de kommer til den femtende opgang, lader hun Kirsten om at sige det der med, hvor de kommer fra, og så nøjes hun med at stå i baggrunden og hjælpe til, hvis folk ikke kan få presset mønterne ned i sprækken. Det går okay sådan. Indsamlingsbøssen bliver tungere og tungere, og det er flot og så *ved Sydvest Station*, siger Kirsten, da de på tredje sal i syttende opgang kommer til en underlig dør. Døren er så underlig, at Kirsten gør sig umage med at gætte, hvem der kan bo inde bag den. *Hold da kæft*, siger Kirsten og griner, fordi der hænger et gummiskelet på døren, og personen, der bor i lejligheden, hedder Else. Hun har et dørskilt i rustfrit stål og en dørspion, men den hænger skelettet ned over, så Else vil ingenting kunne se, hvis hun skulle få brug for at kigge ud. Lina siger til Kirsten, at det er sådan et skelet, der bliver selvlysende, hvis alt lys i opgangen gik ud. Linas nevø har engang haft en hel dåse af små insekter i det samme gummimateriale. Når man havde puttet ham og slukket lyset på hans værelse, så skinnede de over det hele. Nogle havde han sat fast med tape i loftet, andre lå under sengen eller mellem legoklodser-

ne, kriblende og krablende, lysende, som de der fisk i Marianergraven alldyrdest nede. *Hvis det var nat, ville skelettet være opgangens eneste lyskilde*, siger Lina, og så slår Kirsten en latter op og siger, at hendes bud er, at der er godt gang i Else. *Else har humor*, siger Kirsten. *Hun er en fest*, siger hun, og så banker hun på døren, selvom Lina skulle til at sige, at de måske skulle springe Elses dør over.

Men nu er der banket på, og først er der stille, og de har fået sådan en måde at lytte på med hovedet let knejset og øret vendt til. Det lyder ikke til, at der er nogen hjemme inde hos Else. Eller jo, det er der. Nogen pusler i entreen, og lige før var der også fodtrin over gulvet, og nu er der så nogen, der mumler derinde. *Der er nogen, der mumler derinde*, siger Kirsten, og Lina nikker, men at folk mumler inde i deres entreer, er ikke det samme som, at der kommer nogen ud, så Kirsten sætter munnen hen til det selvlýsende gummi og siger, at de er fra Kræftens Bekæmpelse og samler ind. *Og har du lyst til at støtte?*

Ingen svarer, men de kan mærke, at hun står lige på den anden side af døren, Else. *Det bliver jo ikke til noget*, hvisker Lina, men Kirsten vil ikke give sig og råber: *Hallo?* og så kradser det i laminatet, en sikkerhedskæde klasker mod panelet, dørhåndtaget går ned, og så åbner døren sig, og der er ikke noget med at lade den stå på klem. Else åbner døren på vid gab, og der står hun

så. Hun står ret op og ned i sin badekåbe på sin side af tærsklen. Entreen er lille, og Else fylder godt i den med sit tynde hår og den gabende mund. *Kræftens Bekæmpelse*, siger Kirsten og rasler med bøssen, og Lina ville ønske, hun lod være, for man kan allerede nu se på Else, at hun ikke ved, hvad de vil. Hun står tung og knoklet med håret i våde tråde ind til issen, og Lina kan se, at de eneste to tænder, hun har tilbage i munden, er de to, der sidder nederst, og det er de forkerte tænder ikke at have mistet, tænker Lina og kan ikke få øjnene fra dem. *Har du nogle mønter?* prøver Kirsten, men Else reagerer ikke, som hun skal. Hun slipper bare håndtaget og stirrer på dem, og det er ikke til at holde ud at se på, synes Lina. Det er pinligt, og nu begynder Else også at rokke frem og tilbage i sin entre, måske fordi hun er ved at genkende noget i scenariet, men nu er det for sent. Det er for sent, og når det er for sent, er det fordi Kirsten er blevet usikker og ikke ved, hvad hun skal stille op med situationen. Kirsten plejer ellers altid at vide, hvordan man håndterer situationen, men den går ikke med Else, og så forsvinder Kirstens smil, og Lina kan se det klistrede gulv, og Else mumler, men det, hun siger, giver ingen mening, og så er det, at Kirsten vil til at gå, bare gå, og Else, som ved et uheld har slået døren op for Kræftens Bekæmpelse, mister grebet om badekåben. Badekåben glider til side, så man kan se Else, som hun er, og Kirsten vil til at gå. Hun trækker Lina i albuen for

at signalere, at de skal gå. Men det kan man ikke tillade sig, synes Lina, og så træder hun et skridt frem og siger: *Du må meget undskyldte, at vi forstyrrede. Fortsat god søndag*, og så lukker hun døren for næsen af Else.

Nede på gaden falder solen, og Lina stiller sig ud midt i den, mens Kirsten bliver stående ovre ved hoveddøren. Hun siger, at det var jo helt forfærdeligt. Det, de lige oplevede, kan hun næsten ikke rumme, så hun siger det én gang til: *Jeg har aldrig oplevet noget lignende. Det var frygteligt, synes du ikke, Lina?* Lina roder i sine lommer efter kortet og svarer ikke, men Kirsten siger, at mennesker ikke skal have det, som hende Else oppe på tredje havde det. *Det er jo uværdigt*, siger hun og kigger på hoveddøren. *Tror du, hun får hjemmehjælp?* spørger hun, men Lina svarer ikke. De er et sted ved Sydvest Station, langt hjemmefra, og hun har kortet fremme og begynder at gå. Der er kun to opgange tilbage, og Kirsten skal ikke se, at hendes ansigt er veget til side, at hun er varm langt ind i kraniet og ned til de blødere dele, og hun tænker på ham. Hun tænker på ham og på det, han sagde; at det ikke var kærlighed. Det kunne det ikke være, havde han sagt, og der havde hun gået og haft det inde i præcis, som om det var det.

MELLEM FILIALERNE

Det var i Boston, at det skete første gang. Efter mit bad klippede jeg tånegle og lagde mig til rette, læste lidt. Da så lyset blev slukket, kom det over mig. Jeg lå udstrakt på ryggen, armene let ude til siden, benene tunge, slappe. Kroppen befandt sig godt, jeg sank ned i den bløde madras, og det var kort efter, at sengen ikke længere var en seng, men den bare jord. En let vegetation groede omkring mig og op igennem mig. Sådan føltes det. Det var en kølig dag, langt fra Boston, der var vand i nærheden, og så kom fuglen. Den satte sig på et af mine ribben. Derefter gik den i gang med at plukke mit brystben for kød. Det var en stille andagt, og himlen over mig var ikke længere lokal, men en langt større himmel, og jeg forsvandt i den.

Næste morgen mærkede jeg som det første, hvor udhvilet jeg var. Tidsforskellen plager mig normalt,

men jeg følte mig frisk under bruseren, i receptionen. Otteogfyrre timer i Boston, og jeg nåede aldrig at se andet end de renskurede facader og filialen. Ved siden af hotellet lå en nydelig park, kunne jeg se fra taxien til lufthavnen. Det er altid disse parker og lufthavne. De fede turister, jakkesættene og sovepølserne. Det private kan ikke i længden holdes inde, men spreder sig bakterielt fra Security, gennem kaffekøerne til de tynde maver på toiletterne.

Jeg fik en vinduesplads i morgenagangen til Minneapolis. Jeg havde aldrig været i Minneapolis før, men filialerne ligner hinanden. Jeg sad godt i mit flysæde. Langt under mig en sø af oceanisk størrelse, og floderne løber som fede arterier gennem al slags terræn. Ud ad øjensprækkerne betragtede jeg mine hænder på armlænet. Håndens knogler ligner benperler. Senerne er mælke, og det røde er det, mor kaldte plukkødet. Flyets lille køje åbnede sig ud til skyerne, og set ned mellem dem, prærien, og jeg faldt hen. Det var den sædvanlige melding om, at nedstigningen var begyndt, der vækkede mig. Langt under mig et vandløb i færd med at krumme sig som en tyktarm.

Efter landingen kørte jeg direkte til filialen, hvor jeg fremlagde målsætninger og løftede sløret for fremtidige projekter. Man havde købt pizza til bagefter. Så sad vi der. Mig med personalelisten, dem med slet skjult ubehag i ansigterne. *How Nordic*, sagde jeg under hen-

visning til de skandinaviske efternavne på listen: Vestergaard, Dahl, Svensson, Møller læste jeg højt, og så smilede de. Mens disse efterkommere af skandinavisk emigration gnavede den sidste bløde dej af pizzaskorpen, gav jeg deres navne et historisk perspektiv. Dit navn betyder gården i vest, dit navn er en dal, du er søn af ham, som hed Sven, og et sted i din slægts fjerneste fortid går en mand rundt og er møller. Mit eget navn er en by nær den tyske grænse, og jeg er opvokset i et landdistrikt. Når vi skulle have kylling til aften, huggede min far hovedet af kyllingen, og siden puttede min mor hele kyllingen i en stor gryde med kogende vand. Så pillede hun fjere af den. Jeg viste dem med hænderne, hvordan hun gjorde, før over det hele, og særligt de våde og dampende dun på hendes fingre. Hun kunne ikke få dem af fingrene, det var et mas, forklarede jeg. De betragtede mig, og jeg forestillede mig, hvordan en rødmosset bonde fra en flække syd for Sæby gennem deres udvandrede øjne stirrede tilbage på mig, som var jeg den lokale degn.

Bagefter, da jeg stod i hotelreceptionen i færd med at tjekke ind, noterede jeg mig den store flod, jeg havde set fra luften. Nu flød den neden for en skråning syd for hotellet. *Oh, it's the river*, sagde jeg til receptionisten, for jeg kan godt lide, at stemningen er venlig mellem mig og hotellet. Hun kiggede mistroisk på mig og sagde: *Yeah, the Mississippi*, og jeg sagde: *No? Not the Mis-*

sissippi? Og hun sagde: *Yes, sir, the Mississippi*. Og jeg sagde, at det kom som en overraskelse, faktisk havde jeg ikke haft nogen anelse. I mit hoved løber de store myters flod gennem et svedigt sydligt lavland. *Så langt mod nord?* sagde jeg til receptionisten, som rakte mig nøglekortet. *Even the Mississippi has to begin somewhere*, sagde hun så.

Jeg ville have hvilet mig, men fik i stedet travlt med at finde et kort. Det viste sig, at receptionisten havde ret. Det var the Mississippi, der flød bag hotellet. Den havde sit udspring i det nordlige Minnesota. Herfra løb den for en tid nærmest parallelt med den canadiske grænse videre gennem Lake Winnibigoshish, hvorefter den lod tyngdekraften råde og flød sydpå forbi mit hotelvindue. Jeg plejer at ligge lidt efter filialbesøgene, men følte mig udhvilet, så jeg kørte kufferten hen foran garderobeskabet, hvor den ville komme til at stå stort set uåbnet, tog elevatoren ned igen, og der var den så, the Mississippi. Bred og vældig, og med et underligt velordnet vandfald i nordlig retning. Jeg betragtede det skummende vand, og så fandt jeg en bro med rustrodt gelænder. Det var i den tidlige mørkning, luften var fugtig, og jeg hørte cikader. Da jeg kom omtrent ud midt på broen, stillede jeg mig med ansigtet mod nord. Et sted deroppe startede the Mississippi, og jeg tænkte på den omvej, jeg havde set floden tage på kortet. Det var, som om den i sit

udspring ikke kunne beslutte sig og så alligevel overgav sig til den gigantiske rute nedad.

Jeg har været så mange steder nu, at det kan være det samme, tænkte jeg. Alt har forskudt sig, men det bedste jeg vidste, da jeg var barn, var at arbejde med fjerkræet. Jeg stak mine hænder ind til dem. Så stjal jeg måske æggene og gav dem til mor, indtil mor besluttede sig for at give efter for sine infektioner. En overgang holdt far eksotiske fasaner, og sølvfasanen var hidsig og let at tirre. Når jeg satte min støvlesål op imod hegnet, så kom den. Dens drabelige kløer imod gummistøvlen, næbbet i et hidsigt angreb. En sommerdag, hvor jeg gik rundt med bare tæer i græsset, udfordrede jeg fasanen. Jeg satte min nøgne fod mod trådnettet og råbte, at den bare kunne komme an. Det gjorde den så. Den ville mig kun ondt, men det føltes som omsorg, og så satte jeg mig ned ved nettet. Jeg kiggede ind i dens sorte øje. Jeg sagde til den, at den knap nok havde nevet mig. Jeg forklarede den, at dens angreb var mest som at blive kildet. At den godt måtte gøre det igen, den kunne bare flyve på mig, sagde jeg til den. *Flyv på mig*, sagde jeg igen og igen, men den stirrede bare med sit sorte øje, indtil det virkede, som om den opgav. Så forsvandt den.

Da jeg nåede den anden side, fandt jeg en lille træpe ned til the Mississippi. Bredden bestod af store sten, grus, og træstammerne lå afbarkede og strandede i strømmen. Der lugtede af ferskvand. Mine sorte sko

var blanke i nattelyset, jeg tænkte på mor. Mellem filialerne forsøger jeg først og fremmest ikke at blive berørt. Jeg har hygiejne-gel med ombord, jeg tørrer aldrig mine hænder i håndklæder eller tørreautomater. Jeg medbringer Kleenex, hoster ind i albuekrogen og bliver sjældent mere end én overnatning. The Mississippi er sikkert forurenet, og strømmen er kraftig i sydgående retning. Den krummer sig let op imod grænsen, før tyngdekraften tager den. Hvis ikke jeg vidste, at det ville have ført mig i den forkerte retning, ville jeg have sænket mig i den, men nu sad jeg der. Siden lå jeg. Da jeg havde ligget en tid, kom fuglen.

FESTPLADSEN